

۴-۱-۵- جمع بندی و تعیین نقاط قوت و ضعف فرصت ها و تهدید های سازمان فضایی استان

ماتریس تعیین نقاط قوت و ضعف، فرصت ها و تهدید های سازمان فضایی استان

تهدید ها (T)	فرصت ها (O)	نقاط ضعف (W)	نقاط قوت (S)
<ul style="list-style-type: none"> • نزدیکی به مجموعه شهری تهران و امکان سرریز مدیریت نشده وظایف و عملکردهای ملی و منطقه ای تهران به استان • همجواری با تهران و امکان جذب نیرو های کارآمد و متخصص از استان به تهران • ضعف تاسیسات و امکانات بازرگانی خارجی در استان • همجواری با تهران و عدم شکل گیری خدمات برتر و سطح بالا در استان و اتکا شهروندان قزوین به تهران از این نظر • واقع شدن بخش وسیعی از قسمت میانی استان بر روی گسل های فعال البرز و آسیب پذیری بالای آن در برابر زلزله • خروج سرمایه ها و نیروی انسانی متخصص از استان به تهران به دلیل وجود امکانات خدماتی و رفاهی در این شهر • ناهماهنگی و تاخیر زمانی در اجرای طرح ها و پروژه های ملی و استانی • افزایش روز افزون رقابت بر سر بهره برداری از منابع آب حوضه های بالا دست و پایین 	<ul style="list-style-type: none"> • حجم زیاد مسافران عبوری از استان • نقش ملی و بین المللی استان در زمینه آموزش عالی • وجود شرایط لازم برای ارتقا نقش ملی استان در زمینه بهداشت و درمان • وجود فرصت های استفاده از امکانات فنی، مالی، مدیریتی سازمان های بین المللی برای حفظ منابع طبیعی و محیط زیست • وجود طرح های جامع مدیریت منابع آب در قالب حوضه های ابخیزی • امکان هدایت سرمایه گذاری های جدید به ویژه در زمینه گردشگری به مناطق شمال استان و بازرگانی صنعتی به مناطق جنوبی استان • ممنوعیت استقرار واحدهای صنعتی در شعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران و ایجاد شرایط مناسب برای جذب سرمایه گذاری های صنعتی (داخلی و خارجی) • وجود شرایط لازم برای تقویت امکانات بهداشتی- درمانی استان و ارتقا شاخص های 	<ul style="list-style-type: none"> • ضعف شبکه های بازاریابی و خدمات پشتیبانی تولید • واردات بی رویه و غیر ضروری محصولات کشاورزی و کالاهای مصرفی • کمبود فضاهای فرهنگی و هنری و گذران اوقات فراغت • ضعف شبکه جاده ای فرعی درون منطقه ای • ضعف تاسیسات و امکانات بازرگانی داخلی در استان • ضعف بنیادهای مشارکتی و نهادهای مدنی در عرصه فعالیت های تولیدی، اجتماعی و مدیریتی • تمرکز شدید جمعیت و فعالیت در ناحیه میانی استان • روند رو به رشد از دست رفتن منابع خاک و خطر گسترش پدیده بیابانی شدن • اتکا غیر ضروری استان به برخی از کالاهای صنعتی و تاثیر سو آن بر فعالیت صنایع استان • افت شدید سطح ایستایی و کیفیت آب زیر زمینی دشت ها به ویژه دشت قزوین و 	<ul style="list-style-type: none"> • وجود پوشش گیاهی در مناطق کوهپایه ای و احیا و توسعه آن در مناطق جنوبی در جهت حفاظت از منابع آب و خاک و مهار بیابان زایی • وجود تنوع اقلیمی و گوناگونی شرایط طبیعی و و امکان تولید انواع مختلف محصولات زراعی و باغی • قرارگیری در محور ترانزیتی شمال-جنوب و مسیر دسترسی به قفقاز و کشورهای اروپایی و استان های غربی کشور • نزدیکی به مجموعه شهری تهران با امکان انتقال بخشی از وظایف تهران به قزوین در زمینه های خدماتی و ایفای نقش پشتیبانی از تهران در زمان بروز سوانح طبیعی • واقع شدن در یکی از محورهای مهم و اصلی گردشگری کشور (محور تهران- سواحل شمالی ایران) • وجود فن آوری های نوین ارتباطی (اینترنت و ماهواره و ...) و زمینه مناسب برای تقویت آنرا و اندیشه ها در سطح جهانی (۳۷ درصد افراد بالای ۶ سال استان در سال ۱۳۹۴ کاربر

نقاط قوت (S)	نقاط ضعف (W)	فرصت ها (O)	تهدید ها (T)
<p>اینترنت بوده اند).</p> <ul style="list-style-type: none"> • همجواری با جنگل های خزری در شمال استان • وجود جریان های سطحی دو حوزه آبریز سفید رود و شور در استان • وجود نهاد های غیر دولتی (NGO) مدافع محیط زیست • برخورداری از مزیت نسبی در تولید برخی از محصولات کشاورزی (انگور، زیتون و ...) و برخی از کالاهای صنعتی (مواد نظیر منسوجات، محصولات غذایی، آشامیدنی و محصولات کاغذی) و ... برای عرضه به بازارهای داخلی و خارجی • بهره مندی استان از کشت دیم • برخورداری از مزیت نسبی در تولید برخی از محصولات کشاورزی با نیاز آبی کم مانند کشت و تولید انگور • برخورداری از شبکه های زیربنایی مناسب (شبکه جاده ای، حمل و نقل ریلی، تولید و انتقال نیرو، خطوط نفت خام و فرآورده) • وجود امکانات و تاسیسات زیربنایی مناسب نظیر خطوط انتقال نیرو و سوخت، شبکه های جاده ای برون منطقه ای 	<ul style="list-style-type: none"> • وجود تعداد بسیار زیادی چاه برداشت آب در استان • وجود حلقه های مفقوده در زمینه تولید مواد اولیه و یا با واسطه در صنعت • ضعف قوانین و مقررات لازم در مورد فعالیت های IT و ITC • عدم تطابق قیمت خرید محصولات کشاورزی (تضمینی) با قیمت نهاده ها و پایین آمدن سودآوری و فعالیت در این بخش • کمتر بودن ارزش افزوده ایجاد شده بخش معدن استان (در سال ۱۳۹۳، ۰/۱۸ درصد از کل ارزش افزوده کشور بوده و این نکته که ارزش تولیدات معادن در حال بهره برداری استان در سال ۱۳۹۳ تنها ۰/۱۸ درصد از سهم تعداد معادن و ذخایر قطعی استان . • عدم ثبات در سیاست های، قوانین و مقررات و وجود نارسایی در برخی از قوانین (قانون کار) • ناهماهنگی سیاست های مالی و پولی با هدف توسعه صنعتی • فقدان قوانین و مقررات لازم در مورد فعالیت های مرتبط با IT و ITC • پیشی گرفتن انتشار کربن (۱۰۰۰۰۰ تن در 	<ul style="list-style-type: none"> • بهداشت و سلامت 	<p>دست</p> <ul style="list-style-type: none"> • خطرات ناشی از تغییرات آب و هوایی کره زمین و امکان تشدید بحران آب در استان (دوره های خشک سالی و تر سالی) • دشواری جلب مشارکت سرمایه های خارجی ناشی از عدم ثبات در سیاستهای اقتصادی، مالی، پولی و صادراتی • غیر قابل پیش بینی بودن متغیر های اقتصادی در سطح کشور و بالا رفتن ریسک سرمایه گذاری • ضعف پویایی سیاست های خرجی در عرصه روابط اقتصادی به منظور تسهیل ارتباط بخش صنعت با بازارهای جهان • ضعف سیستم های دسترسی به اطلاعات برای حضور در بازارهای جهانی کالا و خدمات • تهدید های فرهنگی ناشی از گسترش شبکه های ماهواره ای و آثار منفی آن بر جامعه • تغییرات آب و هوایی کره زمین و احتمال تشدید بحران های ادواری (خشکسالی و ترسالی) • قرار گرفتن بخش های وسیعی از استان بر روی گسل های فعال و پهنه بر خط زلزله (

تهدید ها (T)	فرصت ها (O)	نقاط ضعف (W)	نقاط قوت (S)
<p>وجود ۲۵۱ رانش و لغزش ثبت شده در استان که ۲۲۱ مورد آن مربوط به شهرستان رودبار بوده است.)</p> <ul style="list-style-type: none"> وجود تناقض، ابهام و کمبود قوانین و مقررات مرتبط با حفظ و بهره برداری از منابع طبیعی ضعف سیاست های خارجی در عرصه روابط اقتصادی به منظور تسهیل ارتباط بخش صنعت و معدن با بازارهای جهانی کم بود نزولات جوی و توزیع نامناسب زمانی و مکانی آن (بارندگی در استان کمتر از ۲۱۰ میلی متر در بخش جنوب شرقی تا بالغ بر ۵۵۰ میلی متر در ارتفاعات شمال شرقی متغیر است) 		<p>سال) نسبت به تریسب کرین (۵۰۰۰۰ تن در سال) در استان</p> <ul style="list-style-type: none"> دوبرابر بودن رد پای اکولوژیکی استان قزوین نسبت به ظرفیت برد آن عدم ارتقا اقدامات حفاظتی با توجه به تخریب رو به گسترش منابع و محیط طبیعی و چشم انداز تغییرات آب و هوایی با تکیه بر امکانات و توان های داخلی عدم ارتقا کمی و بهبود کیفی تولیدات کشاورزی در جهت افزایش صادرات محصولات با مزیت نسبی و دارای بازار صادراتی در ترکیب کشت نواحی مختلف استان بیشتر بودن سرانه مصرف آب در استان (۱۸۰ لیتر در شبانه روز) از نیاز واقعی (۱۲۰ لیتر در شبانه روز) و میانگین کشوری (۱۵۰ لیتر در شبانه روز). تشدید روز افزون رقابت بر سر بهره برداری از منابع مختلف و محیط طبیعی بین بخش های مختلف مصرف (کشاورزی، صنعت، توسعه شهری، طرح های زیر بنایی و ...) برای مثال از مجموع ۲۹۲۱,۴ میلیون متر مکعب برداشت از اب های زیر زمینی ۲۷۶۴,۷ میلیون متر مکعب آن در بخش 	<ul style="list-style-type: none"> وجود جاذبه ها و آثار متنوع و متعدد طبیعی، تاریخی و فرهنگی جهت توسعه فعالیت گردشگری وجود مراکز و موسسات آموزش عالی با عملکرد ملی و فراملی وجود ظرفیت های خالی تولید در اغلب واحدهای صنعتی وجود کانون های شهری متعدد (۲۴ نقطه شهری) و توزیع مناسب این نقاط شهری (و نه جمعیت ساکن در استان) در گستره استان توزیع متعادل مراکز روستایی در سطح استان وجود معادن مختلف که در اطراف دشت قزوین (تعداد معادن فعال استان در سال ۱۳۹۳، ۱۹۳ واحد بوده که ۲/۱ درصد از معادن فعال کشور را تشکیل می دهد). وجود مناطق تحت حفاظت سازمان حفاظت محیط زیست (۴ منطقه) وجود واحد های مدرن بزرگ پرورش دام و طیور و نقش برجسته استان در کشور از این نظر تنوع فعالیت های صنعتی و به تبع آن تنوع تولیدات صنعتی و امکان بالقوه صادرات محصولات صنعتی

تهدیدها (T)	فرصت‌ها (O)	نقاط ضعف (W)	نقاط قوت (S)
		<p>کشاورزی مصرف شده است.</p> <ul style="list-style-type: none"> • بیلان منفی آب در اغلب دشت‌های استان • فقدان برنامه‌ها و طرح‌های جامع و هماهنگ تولید و مصرف آب در مقیاس حوزه‌های ابریز • روند رو به افزایش الودگی و افت کیفیت منابع آب به ویژه آب‌های زیرزمینی • نامناسب بودن الگوهای مصرف آب در بخش‌های مختلف • شتاب فزاینده عوامل مخرب و الاینده منابع طبیعی (آب، خاک و هوا) • بیشتر بودن سرانه متوسط مصرف سالانه برق خانگی (۱۷۸۱ کیلووات ساعت) از نیاز واقعی (۱۳۰۰ کیلووات ساعت در سال). • کاهش مشارکت‌های اجتماعی ناشی از شرایط اقتصادی، اجتماعی و سیاسی حاکم بر جامعه • عدم تعادل شدید در نظام شهری و خدماتی استان و گرایش به سمت قطبی شدن آن • فاصله زیاد بین مقیاس جمعیتی شهرهای استان • عدم رونق بازار سرمایه در استان • فرسودگی و استهلاک ماشین‌آلات و تجهیزات اکثر واحدهای صنعتی و قابلیت کم 	<ul style="list-style-type: none"> • وجود خوشه‌های صنعتی متعدد و زمینه‌های مناسب برای ایجاد زنجیره‌های تولید و خوشه‌های صنعتی • بیشتر بودن میانگین نرخ رشد بخش‌های مختلف اقتصادی استان قزوین در دوره ۱۳۸۵-۱۳۹۳ (۲۳٫۸ درصد) نسبت به میانگین نرخ رشد کشور در همین دوره (۲۱٫۶درصد). • بالا بودن متوسط نرخ رشد بهره‌وری برخی از صنایع مانند صنایع نساجی (۱۶٫۶)، چرم (۳۰٫۹۳)، کک و تولید محصولات از نفت (۲۴٫۴۱) و ... • وجود جمعیت فعال آماده به کار (در سال ۱۳۹۵ ۹۷/۵ درصد از افراد بیکار جویای کار باسواد بوده‌اند که از این میان ۲۲/۲ درصد را افراد دارای آموزش عالی تشکیل داده‌اند). • نرخ بالای باسوادی در سطح استان، هم در جامعه شهری و در هم در جامعه روستایی (شاخص باسوادی بالای ۶ سال برابر ۸۶ درصد است . در سال ۱۳۹۵ نرخ باسوادی استان قزوین ۸۸/۶ درصد و نرخ باسوادی کشور در همان سال ۸۷/۶ درصد بوده است). • بالا بودن نسبی فرهنگ کار و تلاش در

تهدیدها (T)	فرصت‌ها (O)	نقاط ضعف (W)	نقاط قوت (S)
		<p>رقابت پذیری در عرصه جهانی</p> <ul style="list-style-type: none"> • ضعف روحیه کارفرمایی در بین صاحبان سرمایه استان به عنوان پیش نیاز توسعه صنعتی • ضعف تشکل های صنفی در بخش های مختلف اقتصادی و عدم کارایی آن ها به ویژه تشکل های بخش کشاورزی • پایین بودن راندمان تولید در کلیه فعالیت های کشاورزی (زراعت و باغداری، دامداری، شیلات و ...) از سو مدیریت، عقب ماندگی فن آوری و نامناسب بودن نظام بهره برداری • عدم وجود خط مش های تمرکز زدا در استقرار فعالیت های صنعتی که منجر به تمرکز جمعیت در برخی نقاط و حاشیه ای شدن بخش وسیعی از سرزمین شده است. • خرد بودن و پراکندگی قطعات زراعی و در نتیجه نامناسب بودن مقیاس تولید • افزایش متوسط سن شاغلان بخش کشاورزی و عدم گرایش جوانان به مشاغل کشاورزی • جهت گیری واحدهای تولیدی به سمت بازار داخلی و عدم توجه به بازارهای صادراتی • تغییر مکرر مدیریت صنایع وابسته و بخش عمومی (دولتی و غیر عمومی) 	<p>مقایسه با سایر استان ها</p> <ul style="list-style-type: none"> • بالا بودن شاخص های میل به پیشرفت در استان • وجود شبکه های قوی ارتباطی بین منطقه ای (آزادراه، بزرگراه، راه آهن) و قرار گیری در مسیر ترانزیتی • دسترسی آسان به شبکه های ارتباطی مناسب و منابع تامین انرژی (برق، گاز و فراورده های نفتی)

تهدید ها (T)	فرصت ها (O)	نقاط ضعف (W)	نقاط قوت (S)
		<ul style="list-style-type: none"> • ضعف روحیه کارگروهی و خلاقیت جمعی و گرایش به فعالیت های فردی در فرهنگ و رفتار اجتماعی - اقتصادی مردم • افزایش انتظار در آمد بیشتر و اساتر از طریق فرصت های غیر مولد و کاذب اقتصادی • عدم وجود تعادل در میان شاغلان در مناطق شهری و روستایی (در سال ۱۳۹۰، ۷۱/۵ درصد شاغلین استان قزوین در مناطق شهری و ۲۸/۵ درصد در مناطق روستایی ساکن بوده اند). • عدم حضور تشکل های صنفی و تخصصی (انجمن ها، شورا ها و سندیکاها) در تدوین و اجرای برنامه های توسعه • عدم وجود تعادل در توزیع جمعیت در شهرهای مختلف (تراکم بالای جمعیت در شهرهای الوند، اقبالیه و محمود آباد، نمونه، ناشی از تمرکز واحدهای صنعتی در این ناحیه). • ضعف همبستگی و انسجام بین گروه ها و اقشار مختلف مردم • افت ۰/۹ درصدی جمعیت فعال استان از نظر اقتصادی در طی سال های ۹۵-۱۳۹۴ (در سال ۱۳۹۵ برابر با ۳۹/۲ درصد بوده است). • ضعف سیستم و شبکه انبار و ذخیره سازی 	

تهدید ها (T)	فرصت ها (O)	نقاط ضعف (W)	نقاط قوت (S)
		<p>کالا با توجه به موقعیت ویژه استان</p> <ul style="list-style-type: none"> • ضعف موسسات و مراکز تبلیغاتی و اطلاع رسانی • بالا بودن هزینه ارایه خدمات در مناطق کوهستانی شمال استان و دشواری دسترسی به این محدوده ها • ضعف ارتباطات بین مراکز جمعیتی و اقتصادی در زمینه دیتا • ضعف مهارت های فنی و حرفه ای فارغ-التحصیلان رشته های IT • کمبود امکانات اقامتی و پذیرایی مناسب به ویژه امکانات بین راهی • وجود ناهماهنگی بین بخش ها و دستگاه های مختلف اجرایی مرتبط با صنعت گردشگری (آب، منابع طبیعی، محیط) • روند رو به گسترش تخریب محیط طبیعی استان به دلیل فقدان مدیریت یکپارچه سرزمین • ناهماهنگی بین دستگاه های مختلف دولتی از یکسو و نهادها و سازمان های عمومی و غیر دولتی از سوی دیگر، در زمینه حفظ و بهره برداری از منابع طبیعی • تشدید ناپایداری اکولوژیک ناشی از بهره برداری غیراصولی و خارج از ظرفیت منابع و 	

تهدید ها (T)	فرصت ها (O)	نقاط ضعف (W)	نقاط قوت (S)
		<p>محیط طبیعی</p> <ul style="list-style-type: none"> ● نشست دشت قزوین به دلیل برداشت بی رویه از آب های زیر زمینی. ● محدودیت منابع آب به ویژه در مناطق جنوبی استان ● ضعف نظام خدمات پشتیبانی تولید (قبل و بعد از تولید) ● عدم سازگاری نظام بهره برداری از منابع تولید کشاورزی با شرایط تولید تجاری و غالب بودن شیوه های سنتی تولید ● ضعف شدید فعالیت های تحقیقاتی کاربردی و انتقال نتایج آن در سطح مزرعه ● بالا بودن تلفات آب در سیستم های انتقال، توزیع و مصرف آب در بخش های مختلف ● توزیع نامتعادل منابع آب سطحی در گستره استان و تمرکز آن در قسمت های شمال ● ضعف در سیستم های مدیریت و بازاریابی ● کمبود واحد های فناوری مواد معدنی در استان ● فقدان بانک اطلاعات مناسب برای راهنمایی و هدایت متقاضیان سرمایه گذاری در بخش صنعت و معدن ● ناهماهنگی بین تشکلهای کارگری با کارفرمایان در زمینه مدیریت مسایل 	

تهدید ها (T)	فرصت ها (O)	نقاط ضعف (W)	نقاط قوت (S)
		<p>مدیریتی و اجرایی</p> <ul style="list-style-type: none"> • توزیع نامتعادل فعالیت های اقتصادی، تاسیسات زیربنایی و امکانات خدماتی و تمرکز بیشتر آن ها در نواحی میانی استان • عدم تناسب بین جمعیت و قابلیت های توسعه • استقرار بخش عمده ای از اراضی کشاورزی آبی استان در ناحیه میانی استان (۹۲٪) • عدم تعادل شدید در توزیع جمعیت (۸۴٪ در بخش میانی استان و ۹۲ درصد جمعیت شهری استان در بخش میانی آن)، • عدم تعادل شدید در استقرار تجهیزات زیر بنایی بین ناحیه میانی استان • وجود ۱۰۰ درصد شبکه بزرگراهی و خطوط آهن در ناحیه میانی استان • استقرار ۷۹ درصد از خدمات فرهنگی استان در ناحیه میانی • وجود ۹۴ درصد بیمارستان های استان در ناحیه میانی آن • عدم تعادل بین جوامع شهری و روستایی در برخورداری از امکانات زیستی، رفاهی و تجهیزات مناسب برای فعالیت های اقتصادی 	

منابع:

- نصر، احمدرضا و معین پور، حمیده (۱۳۸۳). بررسی رابطه تعداد دانش آموزان کلاس با پیشرفت تحصیلی آنان. نشریه دانشور رفتار، دوره ۱۱، شماره ۶، صفحه ۶۳ تا ۷۵
- منتظر، غلامعلی، (۱۳۸۵)، آموزش عالی و توسعه نیروی کار متخصص در عرصه فناوری اطلاعات، نظام جامع اطلاع رسانی اشتغال